GAZETA KRAKOWSKA

Nro 90.

Z KRAKOWA DNIA 11 LISTOPADA 1821 ROKU W NIEDZIELĘ.

Z Warszawy d. 2 Listopada.

Wiadomo iest Szanowney Publiczności, że z powszechnym żalem zeszły ze świata Jenerał Mokronoski, towarzysz broni i przyiaciel ś. p. Xięcia Józefa Poniatowskiego, trudnił się szczególniey przywiedzeniem do skutku zamiaru narodowego w wystawieniu pomnika wdzięczności Polskiey ku chwale zmarłego Wodza. Gdy śmierć dotknąwszy tego prawego męża, pozazdrościła mu czystey pociechy uyrzenia dosztego iuż owocu gorliwych starań, wierni mu przyiaciele, a równie przywiązani do pamięci Xięcia Poniatowskiego, biorą na siebie prowadzenie zaczętego dzieła, dalsze ofiar zbieranie, i zarząd kassy pomnikowey.

W tym celu zawiązany Komitet składa się iak następuie: Adam Xże Czartoryski, Senator Woiewoda; Walenty Sobolewski, Senator Woiewoda, Minister Stanu; Stanisław Grabowski, Senator Kasztelan, Minister Wyznań Religiynych i Oświecenia Publicznego; Stanisław Potocki, Jenerał Dywizyi; Biegański, Jenerał Brygady; Józef Sierakowski, Radca Stanu; Henryk Zabiełło, Konfuszy Koronny; Jan Miodouski, Prezes Sądu Krymiualnego; Franciszek Skibicki, Vice-Referendarz Stanu, Kamerjunker Jego C. K. Mości.

Trzech członków składa komplet, maiący moc kwitowania z odbieranych składek, tudzież dopełniania wszystkich działań do Komitetu należących.

Pisma do Komitetu przychodzące, maią bydź zaadressowane do Stanisława Grabowskiego, Senatora Kasztelana, Ministra Wyznań Religiynych i Oświecenia Publicznego.

Umocowania wydane przez ś. p. Jenerała Mokronoskiego maią nadal wszelką moc i ważność.

Wstępuiąc w swe obowiązki, pierwszą Komitet dopełnia powinność, upewniaiąc Szanowną Publiczność, że działania tyczące się pomnika w niczem przerwane nie zostaną; owszem nieumordowane starania zmierzać będą do nayrychleyszego ukończenia dzieła maiącego uwieczanić sławę Bohatera i wdzięczność narodową. — O wszelkich w tey mierze uczynionych krokach, Komitet nie omie-

szka donieść Szanowney Publiczności, równie iak o stanie i zwroście kassy pomarkowey. — W Warszawie d. 31 Października 1821 r.

Prezes: *Adam* Xże *Czartoryski.*

Trzymaiący pióro: *Franciszek Skibicki.*

Wnioski z dostrzeżeń meteorologicznych o zimie następuiącey w r. 1822.

Ziemia iest wystawiona na ustawiczne działania Słońca i Xiężyca; zmiany temperatury, pory roku, dnie i nocy, różne zdarzenia meteoryczne i sam bieg roczny kuli naszey, z tego działania wynikaią. Xiężyc, czyliż oprócz attrakcyi i przyświecania w nocy, nie wywiera inney iakiey siły na ziemię? który czynniey przykładaiąc się do podnoszenia wód oceanu, aniżeli Słońce, czyliż na atmosferze naszey podobnego podnoszenia sprawiać nie może? Położenie tych dwóch ciał niebieskich względem ziemi, codzień iest różne, co też zdaie się bydź przyczyną tey niestateczności w atmosferze, iakiey na ziemi naszey doświadczamy. Że zaś odmiany Xiężyca, a zatem iego położenie względem Słońca i ziemi przypadaią o iednym czasie co lat 19, wypada zatem, że i odmiany fizyczne na ziemi w tych peryiodach przypadaiące, naybardziey do siebie podobne bydź mogą. Rok teraz następuiący 1822, 18sty w 95tym okręgu xiężycowym *Cycle Lunaire*, odpowiada rokowi 1803 rownie 18tym okręgu 94ſ0, w którym to roku zima była pamiętna dla znacznych mrozów. W roku także 1784, 18tym okręgu 93ſ0, podobnież zimna były ostre, o których czytamy: — „Zima w tym roku wszędzie tęga była; w Paryżu szyldwachy marzły i t. d. Gdy zaś rzeki puściły, przez stosy lodów zatamowana została woda w Dreznie, Pradze, Ratysbonie, Manheimie, Wiedniu, Moguncyi, Kolonii i t. d. Podobne wylewy na 10 miliionów piastrów poczyniły szkód w Hiszpanii, i we Francyi nie mnieysze, tak dalece, że Król 4 miliony liwrów obrócił na ratunek ludu swego; zkąd w Niemczech iako też Francyi, Hollandyi, Anglii i t. d. nastąpiła drogość zboża, a w Polsce przeciwnie bardzo płatny odbyt tegóż za granicę. „ — Oczekiwana zima następuiąca, z przyczyn wyżey wymienionych, podobnym wypadkom ulegać może.

Magier.

Z Paryża d. 24 Października.

D. 20 b. m. umarł tu Kardynał Talleyrand Perigord, arcybiskup Paryzki. Urodził on się w r. 1736 w Paryżu; przed rewolucyią był Xięciem Arcybiskupem Reimsu i opatem St. Quentin; w r. 1787 członkiem zgromadzenia Notablów, potem deputowanym od duchowieństwa w stanach jeneralnych, i przeciw ich uchwałom protestował się z mnieyszością. W r. 1792 uiechał do Niemiec, a ztamtąd do Anglii, gdzie aż do r. 1814 bawił. W r. 1815 mianowany był Wielkim Jałmużnikiem, przy podpisaniu konkordatu w r. 1817 kardynałem, a w r. 1818 arcybiskupem Paryzkim. Smierć iego oznaymioną została miastu uderzeniem 81 razy we dzwony, to iest podług dawnego zwyczaiu, tyle razy ile lat żył. Ciało iego iest zabalsamowane i na widok publiczny wystawione. Kapituła powitała iuż arcybiskupem dotychczasowego Koadiutora X. de Quelen, który miał d. 21 posłuchanie u Króla.

Towarzystwo zachęcenia rozdało d. 3 b. m. swoie nagrody w kwocie 8800 Fr. z których Inżynier Garnier za okazanie sposobu kopania studzien otrzymał 3000, a P. Paguet za wystawienie młyna wodnego, który nie zatrzymuie biegu rzeki 600 Fr. Wyznaczone nowe nagrody wynoszą 72,400 Fr. z których przeznaczone iest 6000 Fr. za robienie stalowego drótu, któryby zdatny był na szpilki.

Jenerał Bertrand skazany był zaocznie na śmierć, i winien (iak mówią) swoie ułaskawienie wstawieniu się za nim swoiemu szwagrowi, gorliwemu roialiście Xciu Fitzjames.

Hiszpan Amoros dawał tu od niejakiego czasu gimnastyczne nauki, które teraz zamienione zostały na szkołę narodową. Minister woienny nakazał, aby woyskowi z wszystkich korpusów ćwiczyli się w tey szkole w łamaniu ciała, a potem swoich kollegów uczyli. Minister spraw wewnętrznych włożył także na P. Amoros obowiązek, aby uczniom w licéach dwa razy w tygodniu dawał swoią naukę.

Dramatyczne dzieła Göthe będą teraz na ięzyk Francuzki przełożone, ale z wyborem; ponieważ (iak iedno z pism tuteyszych wyraża) i Göthe czasem drzymał.

Doktor Olmo ułożył plan założenia miasta łacińskiego i wezwał nietylko uczonych, ale i Króla naszego do wspierania tego planu. (Lebnitz proiektował także założenie miasta uczonego.)

Przybyła tu Margrabina Londonderry, a pisma tuteysze zapowiadaią i przybycie iey małżonka po drodze z Hanoweru.

Xże Chrystyian Duński przybydź tu ma na kilka miesięcy.

P. Barthelemy został za uszczypliwe pismo uwięziony.

Do tuteyszego posła Angielskiego nadbiegło w tych dniach kilku gońców i tenże miewa częste narady z Ministrem naszem spraw zagranicznych.

Onegday stawiony przed Królem był Kawaler de Garneiro, który podczas niebytności posła Portugalskiego Marg: Marialva sprawować będzie interessa.

Ile dotąd wiedzieć możemy dosyć obfity iest tego roku we Francyi urodzay wina.

D. 19 odbyła się u Xcia Richelieu wielka rada Ministrów, iak mówią względem ważnego z północy nadeszłego pisma.

Hr: Woronców, który dowodził Rossyyskim kontyngensem we Francyi, iest tu oczekiwany.

W 164 publicznych bibliiotekach w naszem kraiu znayduie się 1 mill: 597, 200 xiążek, nie licząc pomnieyszych zbiorów.

Ostatnie dzieło Pani Morgan o Włoszech iest w Rzymskich i Austryiackich kraiach zakazane, i mnóstwo exemplarzy przeznaczonych do Medyolanu zostało w Turynie spalonych.

Nauczyciel szkolny w St. Nicolas maiący 92 lat zaślubił się w tych czasach z kobietą maiącą 82 lat. Wesele obchodzono obiadem i balem, który oboie państwo młodzi otworzyli.

Professor Danzel, który znayduie się teraz w Paryżu wydał w ięzyku Francuzkim heroiczno komiczne poema w 4 pieśniach o żołądku.

)2(

Nowy wielki kanał przy Alexandryi w Egipcie, nad którym pod kierunkiem 6 Europeyskich inżynierów w 1819 roku 100,000, a poźniey 260,000 ludzi pracowało, otrzymał po imieniu teraźnieyszego W. Sułtana nazwisko Mahmudia.

Z Marsellii d. 27 Października.

Doniesienia z Lewantu są ciągle nader oburzaiące. Na wyspie Cypru Arcybiskup i 600 znakomitszych mięszkańców zamordowanych zostało. Konsul Francuzki, który wstawiał się za niemi, został uwięziony i zgwałcono na iego osobie prawo narodów. "Niepoiętą iest rzeczą (wyraża iedna z gazet tuteyszych) iak pewne dzienniki mogą ieszcze stronę Turków utrzymywać."

Z Londynu d. 23 Października.

Cena zboża spada tu codziennie bardziey.

Pewien poseł przy naszem Dworze sprowadził z swey oyczyzny na własną potrzebę znaczną ilość wina, i gdy ztąd wyieżdżał, zostało to wino przez publiczną licytacyią sprzedane. Aże nie było od tego wina cło opłacone, rząd nasz wydał zatem do będących tu posłów zagranicznych okolnik, w którym uprasza ich, aby przy wyieździe ztąd ieżeli życzyliby sobie swoie wino sprzedać, raczyli o tem urząd konsumpcyyny uwiadomić, który im go podług ceny kosztuiącey na mieyscu zapłaci.

Córka Józefa Bonapartego odpłynęła ztąd w przeszłym tygodniu do Filadelfii, gdzie przy oycu swoim bawić będzie. Doktor Stokoe towarzyszy tey młodey Damie.

Gazeta Morning-Chronicle utrzymuie z pewnością, że Napoleon Bonaparte wyraził w testamencie swoim życzenie, aby był we Francyi pogrzebany, ale gdy Hrabiowie Bertrand i Montholon widzieli, że nadaremne ich przełożenia, które w tey mierze Gubernatorowi Lowe czynili, obrali zatem na iego grób plac, po którym zwykł się był za życia, nim Gubernator obarczył go przymusem, często przechadzać.

Oliwia, rzekoma Xiężna Kumberlandyi, wydała także odezwę do Polaków, w którey mieni się bydź iedyną dziedziczką po Królu Stanisławie, ponieważ matka iey spłodzoną została z prawego małżeństwa Królewney Polskiey z Doktorem Wilmot. Ta kobieta iest żoną nieiakiego Serres i zdaie się bydź albo oszustką, albo cierpieć pomięszanie zmysłów.

Akcyioniści mostu Waterloo stawiaią przed tym mostem zmarłemu iego Budownikowi Rennie obelisk, na którym imie tylko iego wyryte będzie.

Oba synowie Jenerała Wilson znayduią się w szkole woyskowey we Francyi, i miał się dać słyszeć, iż synom swoim nie dozwoli wniyść w służbę kraiu tego, w którym odmowiona mu iest sprawiedliwość.

Z hrabstwa Limerik nadchodzą ciągle okropne doniesienia, gdyż z niewiadomey przyczyny zamordowanych znowu dwóch ludzi zostało. Zaboycy zdaią się tylko krwi chcieć, ponieważ po dopełnioney zbrodni zostawiaią niezłupione zwłoki.

Celna komora w Portsmut zebrała w roku zeszłym z opłaty od jay 5300 Fs. Gdy od 120 płaci się 10 pensów, musiano zatem w ciągu tego roku wprowadzić 15 mill. 264,000 jay.

Gazeta Goniec zapewnia, iż podług ostatnich doniesień z Wiednia, przy powolności Porty nieprzyydzie do woyny między Rossyią i Turcyią. Ale lękać się potrzeba, że Grecy przez niespokoyność ducha nie zechcą się poddać, i że Turcy nie potrafią zniszczyć flotty Greckiey, ieżeli inna biegleysza w taktyce morskiey siła nie przybędzie im na pomoc.

W więzieniach tuteyszych iest dwóch protoków. Jeden Niemiec, rodem z Waldeck, bawił od kilku lat w Londynie, i pokazywał się po wszystkich ulicach. Był czeladnikiem u rzemieślnika Niemca, z którym zawarł umowę, aby w pewnych dniach co tydzień mógł wychodzić i miewać kazanie do ludu. Ubrany po pielgrzymsku z zapuszczoną brodą i długiemi włosami na głowie, trzymaiąc kapelusz pod pachą, a biblią i xiążkę nabożną w ręku, biegał spiesznie po nayludnieyszych ulicach, czytaiąc lub modląc się, albo też zdumionych ludzi napominaiąc w ięzyku Niemieckim, aby się nawrócili, bo czas krotki. Twierdzi, iż iest Jakóbem mnieyszym, i że Bog powołał go do Anglii dla nawracania grzeszników. Osadzono go niedawno w więzieniu, iako oskarżonego o zamysł wzniecenia rozruchów. W tym tygodniu posłano także do więzienia pewnego Amerykanina, maiącego pomięszane zmysły, który podobnież biegał po ulicach, lecz proroctwa swego jeszcze nie obiawił.

Słychać, iż nowemu Parlamentowi podadzą Ministrowie wniosek, aby oprócz gwardyi Królewskiey, Angliia nie utrzymywała woyska liniiowego, i przestała na milicyi, którey iest 60,000, a która co rok przez 21 dni ćwiczy się w mustrze. Zamiast dotychczasowego urządzenia, trzecia część złożona z 20,000 głów, ma przez rok ieden pełnić czynną służbę, a potem przez 3 lata bydź zupełnie wolną. Uwolnieni officerowie i żołnierze, maią bydź, gdy zechcą, przyymowani do woyska liniiowego, przeznaczonego do służby za granicą. Rozumie się samo przez się, iż podobne urządzenie tylko w czasie pokoiu może mieć mieysce.

List z San Jago de Chili pod d. 8 Lipca zawiera następuiącą wiadomość: Po uporczywey walce w okolicy Limy, która ukończyła się zupełnem pobiciem dywizyi Hiszpańskiey pod Jenerałem Riccafort, proponował Wicekról Lacerna Jenerałowi San Martin zawieszenie broni, które po przychyleniu się ostatniego, d. 23 Maia przez pełnomocników zawarte i przez obu jenerałów zatwierdzone zostało. Jest one, na 20 dni zawarte i przez ten czas załatwione bydź maią zachodzące między Hiszpanią i Niepodległemi sprzeczki. Główna kwatera San Martin była w Ancon, i po zatwierdzeniu zawieszenia broni rozmawiali z sobą Lacerna i San Martin.

Listy z wyspy S. Tomasza donoszą o poddaniu się Kartageny patryiotom. Tym sposobem posiadaią już nay mocnieysze twierdze i ostatnią nadzieię odięli roialistom w Kolumbii; bo Puerto-Cabello i Kumana są mniey ważnemi mieyscami i może do tey chwili już się także poddały. — Kongress Kolumbiyski uchwalił, aby na polu bitwy pod Carabobo wystawiona była brama tryumfalna.

Amerykańskie pisma przywodzą następuiące osobliwsze zdarzenie: Slop Risingsun natrafił d. 5 Września na morzu

przewrocony statek; dla zawiadomienia się, coby to znaczyło, zrobili maytkowie otwor w będącym na wierzchu spodzie, i z zadziwieniem usłyszeli słaby głos: kto tam? Szukano daley i wyciagniono nakoniec 22toletnią Mulatkę na wierzch. Podług iey zeznania statek ten był galerą Blake z Charleston, wyładowaną winem i sprzętami i przez burzą rozbitą. Rzeczona kobieta Maryianna Halden znaydowała się z wnuczkiem Kapitana Hatch właśnie pod pokładem, gdzie iednak dziecię się utopiło; sądziła, iż 7 maytkowie porwanemi zostali przez bałwany morskie, ieżeli który z nich nie znayduie się ieszcze na przodzie galery. Wyłamano i ten, ale oprocz psa, nie znaleziono żadnego człowieka, który wraz z powyższą kobietą cudownym sposobem z tego pływaiącego grobu, w którym przez 48 godzin na śmierć wystawionemi byli, wydobytomi zostali, i oboie są zdrowi.

Z Lizbony d. 8 Październik.

Do artykułu konstytucyi, że Król nie może zabronić obiorów, Stanów rozwiązać i ich postanowieniom się sprzeciwiać, przydany ieszcze został dodatek: iż ieżliby Król przeciw temu artykułowi postąpił, uważany bydź ma iakoby złożył koronę, a iego doradcy sądzonemi bydź maią iako zdraycy oyczyzny. — P. Ferrao żalił się w Stanach na wiele feriów w sądach, które w zeszłym tygodniu nie miały ani iednego posiedzenia. — P. Thomas mówił przeciw nadużyciu w wymierzaniu nagrod: często występek odbiera nagrodę cnoty. Łaski i nagrody są przecież skarbem do całego narodu należącym i powinny bydź wedle stałych przepisów udzielane. Stany uchwaliły przepisać zasady, na iakich obywatelom, którzy dobrze zasłużą się oyczyznie, maią bydź przyznawane nagrody.

W tych dniach o mało tu do nieprzyiemnego zayścia nie przyszło. Major Peixeto chciał z Jenerałem Sepulvedo zobaczyć tuteyszy pałac byłey Inkwizycyi. Gdy pierwszy kazał w Rio-Janeiro do obieraczów strzelać, rozgniewany lud powstał na niego i z ledwością uratowano go przed iego zapalczywością.

Z Madrytu d. 14 Październik.

Podług nowego podziału Hiszpanija składać się na przyszłość będzie z 51 prowincyy, a zatem o 19 więcey niżeli dotąd.

Piechota nasza ma zgolić wąsy, wyiąwszy grenadyierów i strzelców.

Pomiędzy zbroynemi przemycicielami, ktorzy chcieli wiele Francuzkich towarów do Nawarry wprowadzić, i woyskiem naszem przyszło w okolicy Pampelony do bitwy, która dwie godziny trwała i była wątpliwą, poki nie nadciągnęła osada z tego miasta i przeważyła ią na stronę woyska. Z obu stron zostało kilkanaście ludzi zabitych i ranionych; towary iednak uwieziono w czasie bitwy na powrót do Francyi.

Na granicy Francuzkiey zgromadzono wiele woyska dla uchronienia się żółtey gorączki. Z naszey strony maiac to zgromadzenie w podeyrzeniu, przedsięwzięto także środki ostrożności. Prefekt atoli Francuzki w Pau w liście do cywilnego guberuatora Sarragossy zaprzecza pogłosce: iakoby wychodnie Hiszpańscy zgromadzali się w Oleron i Pau, dla wzniecenia zaburzenia w swey oyczyznie. Jeżeliby niektórzy cudzoziemcy bez talen-

tów i bez wsparcia rządu Francuzkiego podobny zamysł mieli, tedy zostaliby za nim rozpędzonemi. Kordon rozciągniony iedynie został dla utrzymania stanu zdrowia.

Z Barcellony ciągle ieszcze nadchodzą smutne doniesienia. D. 9 b. m. w wieczór przybyli tam PP. Baylly, Parizet i inni Francuzcy lekarze, których przyięto iako Aniołów stróżów. P. Parizet został zaraz po swoim przybyciu do iednego z chorych wezwany, lecz zastał go iuż umarłym. Lekarze Francuzcy uczynili zwierzchności Barcellońskiey mocne przełożenie przeciw publicznem processyiom, gdyż przez nie rozszerza się bardziey zaraza i wiele ludzi umarło zaraz po processyi. Żądali także, aby kordon około miasta był rozszerzony. Od 7go Września do 6go Pazdziernika umarło w tem mieście przeszło 10,000, a podług innych do 15,000 ludzi. Biskup tamteyszy, 5 kanoników i przeszło 30 Xięży padło także ofiarą tey choroby. W Tortosie i Mesquineza większe ieszcze ta choroba czyni spustoszenia.

Gdy ostatnią razą panowała w Kadyxie żółta gorączka, padały ptaki, osobliwie iaskułki, nieżywe na ulice i dachy; reszta zaraz odleciała i powrót ich zapowiedział koniec choroby. — Lekarz Parizet był iuż w r. 1819 posłany przez rząd Francuzki do Kadyxu dla uważania żółtey gorączki.

Z Włoch d. 20 Października.

D. 17 b. m. Król Sardyński odprawił uroczysty wiazd do Turynu, i głoszona razem została wydana w Govone pod d. 13 odezwa, zawieraiąca zasady rządu J. K. Mci. Teraźnieyszy czas (wyrażono w niey) nazwać moglibyśmy nieszczęśliwym, częścią dla zbrodni, które go poprzedziły, częścią dla okropnych przykładów, które sprawiedliwość wskazała, gdyby w pośrod obłąkania niektórych prowincyy, reszta nie okazała się stałą i wytrwałą, gdyby większość naszych poddanych przez posłuszeństwo i przychylność nie dała światu nowego przykładu tryumfu cnoty i wierności nad usiłowaniami przewrotnych stronnictw. Za pomocą woysk, które nam Sprzymierzeniec nasz wspaniale ofiarował i za wkroczeniem iednego tylko korpusu w granice państwa, mieliśmy szczęście widzieć przywróconą spokoyność, i t. d. Tu dawane są poiedynczym stanom nauki. Duchowieństwo wezwane iest, aby zerwało zasłonę, którą teraźnieysza filozofia pokrywać usiłuie nienasyconą swoią chciwość złota i panowania. Do wiernych woiowników mówi Monarcha: Jeżeli kilku nikczemnych ludzi znieważyło wasze choragwie, tedy sława, z iaką zniszczyliście ich, wróciła wam dawną waszą świetność i miłość waszego Monarchy. Do mięszkańców stolicy: Oycowie dzieci! przykre doświadczenia przekonały was aż nadto o konieczności czuwania nad wychowaniem i sprawowaniem się waszych synów. Oycowska wasza władza dozna naszey opieki i wsparcia. Gdy zuchwałe stronnictwo napadło na was gwałtownie, gdy zwodnictwo powiększało szeregi buntowników, smutek was w pośrod tych bezbożnych scen, był wiernym tłumaczem waszych serc i pewną rękoymią waszych obowiązków; trwałość tych uczuciów uczyni nam przyiemny pobyt pomiędzy wami, i wam naszę oycowskie zapewni względy. — Z powo-

du szczęśliwego powrotu szanowanego Monarchy odprawiane są w Turynie publiczne modły. — Podług listy skazanych przez delegacyyną kommissyią w Turynie w przeszłym miesiącu osób, obwieszono obecnie Majorów Garello i Pastoris, tudzież Kapitana Lanery, a w wizerunkach 49. Pomiędzy ostatniemi znayduie się także Xże de la Cisterna.

Małżonka Jenerała Frimont powróciła z Neapolu do Rzymu.

Hr. Tomassi w Rieti wynalazł machinę do kopania pod wodą. Naypierwey doświadczył iey na rzeczce San Susanna, dla ułatwienia spławu mułu, potem pod Rzymem na Tybrze, gdzie rozbił kilka wysepów piasku, które tamowały żeglugę.

Z Hermanstadtu d. 10 Października.

Podług doniesień z Bukarestu pod d. 6 b. m. Ces. Rossyyski ajent, który po zrabowaniu swoiego mięszkania (podczas zabicia Kaminar Sawy) schronił się do domu Ces. Austryiackiego konsula, opuścił to miasto stosownie do odebranego z Petersburga roskazu, z wszystkiemi do iego poselstwa należącemi osobami i udał się do Kronstadtu. — D. 5 weszło 3000 Azyianów do tego miasta.

Z spalonego klasztoru Waratek przyprowadzono do Jass do Tureckiego dowodcy 22 zakonnic, które potem iako niewolnice za Dunay poprowadzono. Córka tylko iednego z Boiarów wykupioną została przez krewnych za 5000 piastrów.

Z Tryiestu d. 13 Października.

Stosownie do doniesień z Zante pod d. 22 b. m. flotta Grecka opatrzywszy się na wyspach Archipelagu w żywność i ammunicyią pokazała się w liczbie 200 żagli pod portami Patrasso i Koron, dokąd cofnęła się Turecka połączona flotta. Ma ona także być palnemi statkami opatrzona.

Z Stambułu d. 25 Września.

Położenie nasze staie się codziennie spokoynieyszem. Rokosz w Multanach i na Wołoszczyznie uważać prawie można za ukończony, i spodziewać należy, iż dobre porozumienie między Portą i Rossyią przywrócone zostanie.

W przeszłym tygodniu Namiestnik Kapitana Baszy popłynął z iednym Greckim Biskupem na Archipelag, który starać się ma Greków zbuntowanych wysp nakłonić do posłuszeństwa. Między flottami nie zaszła iescze żadna potyczka.

Z Kopenhagi d. 27 Października.

Jenerał Xże Fryderyk Heski opuści nasze miasto po odbytey uroczystości urodzin szanownego naszego Monarchy i uda się na powrot do Rensburga.

Zasłużony Professor Pfaff w Kiel mówi w wyszłym niedawno przeciwwagom swoim dziele o rozbiorowey chemii, że z pomiędzy Niemieckich chemików zasługuią na chwalebne wspomnienie: Achard, Bindheim, Brandes, Chr. Fr. Buchholtz, Dobereiner, Du Menil, Einhof, Ficinus, N. W. Fischer, J. N. Fuchs, J. F. Gmelin, C. G. Gmelin, Leopold Gmelin, A. G. Gehlen, J. T. A. Gettlings, Heyer, Herbstädt, John, Jordan, Kastner, Klaproth, Lampadius, Link, Lowitz, Rose, Stromeier, Schrader, J. B. Trommsdorf, A. Vogel, F. Ch. Wigleb, Ch. Weigel, F. Wurzer, Westrumb, w liczbie 33. Z pomiędzy Anglików wymienia 8, Francuzów 9, Szwedów 7, Hiszpanów 1, Włochów 1, Duńczyków 3.

DODATEK DO N^{ro} 90. GAZETY KRAKOWSKIEY

Z KRAKOWA DNIA 11 LISTOPADA 1821 ROKU W NIEDZIELĘ.

Z Hanoweru d. 26 Października.

Wczoray był świetny obiad u Ministra Bremer, a w wieczor bal u Hr. Platen.

J. K. M. odiedzie ztąd niezawodnie d. 29; plan podróży w tem się tylko zmienił, że J.K.M. nie w Koblentz, ale w Ehrenbreitchstein, a daley nie w Akwisgranie, ale w Leodyium nocować będzie, gdzie z Kolonii iednego dnia ma stanąć. Ogółem, ieżeli zdrowie J. K. Mci dozwoli odbędzie ztąd w 10 dniach podróż do Kale.

— D. 27. —

Wczoray odiechał ztąd J. Cesarzewicowska M. Arcyxiąże Ferdynand.

Tkacia z Linden, za ofiarowany sobie płócienny bez szwu worek, udarował J. K. M. 10 luidorami. Wczoray miało znowu miasto szczęście widzieć Monarchę swoiego; po południu udał się J. K. M. w otwartym powozie do miasta i iadł obiad u Xcia Kambridgi. Z cisnących się obywateli dla przypatrzenia wpuszczono tyle, ile tylko pałac mógł ich obiąć, i Xże zalecił dragonom, aby nikogo od okien, który chce się spokoynie przypatrzyć, nie oddalali. W wieczór znaydował się Król na teatrze w pięknie przybraney loży z swoią siostrą Landgrafową Hessen-Homburg i bratowemi. W południe nie można iuż było żadnego biletu na teatr dostać. Za weyściem do loży powitany był odgłosem trąb, kotłów i radosnemi okrzykami przeszło od 1400 widzów. Wszyscy śpiewali Hanowerską pieśń ludu. Król podziękował ukłonem za tak radosne przyięcie i bawił aż do ukończenia sztuk. Ukłonił się znowu i okrzykami: Hurrah! pożegnany został. — Dziś przybył J. K. M. znowu do miasta i oglądał staynie. Jutro będzie koncert u Dworu z kantatą pod nazwiskiem: Bliźnie korony.

Z smutkiem dowiaduią się Hanoweranie o przygotowaniach do odiazdu nayukochańszego Monarchy, który ma pewnie w następuiący poniedziałek nastąpić.

— D. 30. —

D. 28 Marszałek dziedziczny Hr. Münster stawił przed J. K. Mcią wszystkie kollegiia kraiowe. Wczoray o go-

dzinie w pół do pierwszey zpołudnia wsiadł Król do podróżnego powozu i opuścił Niemiecką swoią stolicę przy zasłonie huzarów gwardyi i towarzyszeniu tuteyszych mieszkańców na koniach. Królewiczowie bracia poiechali zaraz rano przodem do Rotenkirchen, dla przyięcia Króla w zamku tamteyszym Xcia Kambridgi. Król odbędzie tam pierwszy nocleg; towarzyszy mu tylko Angielski orszak w dwóch powozach. Nie iechał przez miasto, ale około miasta na most przy Lemmer, gdzie go mieszkańcy urzędu Blumenau przy tryumfalney bramie okrzykami pożegnali; podobnież pożegnanie nastąpiło przy drugiey tryumfalney bramie na przedmieściu Linden, a przed zamkiem P. Alten, ostatnim gmachu na Linden, stał pod zielonem sklepieniem wspaniały ołtarz z ogniem ofiary, przy którym mieszkańcy i dzieci przybrani dębowemi gałązkami śpiewali: "Błogosław Boże Królowi." Działa uszykowane na górze Linden, zapowiedziały okolicom odiazd Monarchy. Pochlebiaią sobie wszyscy na dzieią widzenia znowu J. K. Mci w przyszłym roku i w pięknieyszey porze. Jak żeta nadzieia nie zdaie się bydź płonną, ponieważ Monarcha rozkazał wiele zmian w zamku Herrnhausen poczynić. Właśnie trzy zupełne u nas bawił tygodnie; oby dobrotliwa Opatrzność zaprowadziła go szczęśliwie do domu!

Z Frankfortu d. 27 Października.

Podług urzędowego doniesienia przyiedzie N. Król Angielski pod imieniem Hr. Lüneburg d. 1 Listopada do Wetzlar, gdzie J. K. M. nocować będzie, a ztamtąd omiiaiąc Frankfort, uda się przez Montabaur prosto do Koblentz. Margrabia Londonderry poprzedza Monarchę swego iednym dniem drogi.

Tuteysze towarzystwo do rozkrzewienia religii chrześciańskiey pomiędzy żydami, odprawiło wczoray powszechne zgromadzenie. Podług odczytanego na niem zdania sprawy przeszło w r. z. 21 żydów do chrześciaństwa i weszły na ten cel znaczne składki. Dwudziesty drugi żyd otrzyma za kilka dni chrzest S.

Dway młodzi ludzie, których tuteysze towarzystwo badaczów natury na podróże wysela, odiechali ztąd niedawno do Alexandryi zaopatrzeni patentami i rekomendacyiami.

Od brzegów Menu d. 27 Października.

Pisma publiczne donoszą z Wiednia co następuie: W dyplomatycznym świecie czytany tu iest "Pamiętnik" P. Stourza o Grecyi; lecz widoki tego dyplomatyka są zanadto różne i naszemu interessowi obce, ażeby to zresztą dobrze napisane pismo znaleść tu mogło pochwałę.

Gdy d. 20 w Wiesloch pod Heidelbergiem w kraiu Badeńskim odgłosem dzwonów oznaymiona została uroczystość połączenia obu Ewanielickich Kościołów, słyszeć się także dały dzwony Kościoła Katolickiego. Na samey zaś uroczystości d. 21 znaydowali się Chrześcianie wszelkich wyznań.

P. Langsdorf znaydował się d. 20 b. m. w Frankforcie. Zaciągnął on na 3 lata 80 rzemieślników, z któremi z Bremy do Brazylii odpłynie. Oprocz wzmiankowanego niedawno młodego Malarza, towarzyszy mu także Baron Drais, wynalazca drezynek.

Grecy (wyraża iedno z pism publicznych) stoią iak lwy, a padaią iak bohaterowie w walce z przewyższaiącemi ich licz ą Turkami.

Ismail Gibraltar, który dowodzi Egipską eskadrą, i iak wiadomo zwiedził całnieysze handlowe miasta wielu Europeyskich kraiów, mówi dwunastą żyiącemi językami.

Obyczaie Turków (pisze ieden z nayonowszych wędrowników na wschod ie) mało się w ogólności zmieniły. Dzieie XV. wieku wystawuią ich z temi samemi cnotami i występkami, co teraz. Rozgniewani pałaią zemstą, a są nieczułemi i gnuśnemi, gdy nic złego nie doznaią. Lubo chciwi, stałą iednak dochowuią przyiaźń. Zbieraią skarby krwawemi łzami skropione; chętnie atoli cały maiątek poświęcaią dla oyczyzny i wiary. Pustoszą wsie, czynią pobożne fundusze, są wierni przysiędze; lecz nie maią wyobrażenia o prawie narodów. Unoszą się uczuciem honoru, a nie znaią litości i miłosierdzia. Przychylni do tronu z niezachwianą wiernością, powstaią ustawicznie przeciwko Sułtanom swoim. Zbytkuiący w uciechach i razem umiarkowani, znoszą bez przykrości wszelki niedostatek. Są dobremi rodzicami i małżonkami, a wdzięcznemi za okazaną przyiaźń. Odwaga ich podnosi się często do śmiałości dawnych kawalerów, a potem spada na stoicką oziębłość; nie wychodząc z domu i paląc tytuń, daią się spokoynie zabiiać, i z naywiększą oboiętnością z okazałych pałaców udaią się na wygnanie, zamieniaią tron na rusztowanie śmiertelne, i zimną krwią odbieraią życie wszystkim, którzy ich otaczaią, a nawet sobie samym, uważaiąc się razem za poddanych niewolników i strasznych słu przebaczenia, któremu nic oprzeć się nie zdoła. Z tą mieszaniną cnot i występków potrafili Turcy zagarnąć naypięknieyszą połowę dawnego Cesarstwa Rzymskiego.

Z Hagi d. 27 Października

Członki drugiey izby Stanów jeneralnych ieszcze się w przyzwoitey liczbie nie ziechały, i rzeczona izba nie rozpoczęła dotąd obrad.

Na wzor osady ubogich w Frederiksoort założona teraz zostanie inna przez towarzystwo dobroczynności pod kierunkiem Królewica Fryderyka na Halden w prowincyi Antwerpskiey. Chcąc bydź członkiem tego towarzystwa nie kosztuie rocznie iak 2 1/2 Zł.

Słychać, iż między naszem rządem i Pruskim nastąpił obrachunek wzaiemnych pretensyy z roku 1814 i zawarta została umowa

Z Neapolu d. 24 Września.

Ukończyła się tu sprawa przeciwko zabóycom Ministra policyi Giampietro. 3ch zbrodniarzy stracono; innych nieobecnych skazano podobnież na śmierć; 2ch uznano za niewinnych i z więzienia wypuszczono.

Jle Król nasz lubi muzykę, przekonać się można ztąd, iż gdy Pan Kandler, protokólista woyskowy Austryiacki, oddawał mu opis życia Hassego, oświadczył Monarcha, iż niezmiernie lubi muzykę Hassego, która się szczególniey zmarłey iego małżonce Karolinie podobała, i że sam często ią nucił.

Listy z Sycylii wystawuią smutny obraz tey wyspy. Zbroyni ludzie, których cel niewiadomy, przecięli związek między Palermo i Catanisetta. Oddziały woyska Austryiackiego, posyłane co dzień na ich ściganie, nie mogą się bardzo oddalać od miast, gdzie stoią na osadzie, a wyprawy ich były dotąd bezskuteczne.

TEATR NARODOWY.

We Czwartek, to iest: dnia 15 Listopada, z powodu przyyyścia do zdrowia JPani Skibińskiey, ogłoszona dawniey przez afisze Opera pod tytułem: KAMILLA odegraną niezawodnie zostanie z zrobioną do niey nową dekoracyią.

DONIESIENIA.

Wydział Dochodów Publicznych i Dóbr Narodowych w Senacie Rządzącym Wolnego, Niepodległego i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i iego Okręgu. — Ninieyszem zawiadomia Publiczność, iż w skutek Uchwały Senatu Rządzącego z dnia 30 Października r. b. Nr. 4736 odbywać się będzie publiczna licytacyia sprzedaży 105 sztuk Dębów skarbowych na pniu w Państwie Lipowieckim w Dobrach Narodowych w Wsi Mętkowie w sztuce lasu Grabina zwanego stoiących. Licytacyia ta na grancie Mętkowa rozpocznie się dnia 27 b. m., gdzie Dęby poiedyńczo wedle oszacowania i porządku Wykazem obiętego za gotową zapłatę stósownie do Warunków przed licytacyią ogłosić się maiących więcey daiącemu sprzedane zostaną; życzący przeto nabycia takowych w czasie i mieyscu wyż oznaczonych znaydować się zechcą, przed terminem zaś licytacyi Warunki tak w Biórze Intendenta Dóbr i Lasów Narodowych w Krakowie przy ulicy Szpitalney pod Nr. 621 iako i u Leśniczego Rządowego w Mętkowie każdego czasu przeyrzanemi bydź mogą. — W Krakowie dnia 7go Listopada 1821 r.

X. Bystrzonowski.
Gadomski, S. W.

Pisarz Tryb. I. Inst. W. M. Krak. i iego Okręgu. — W zadosyć uczynieniu Art. 682 K. P S. podaie do publiczney wiadomości, iż dnia 21 Maia rozpoczął, a dnia 25 Maia 1821 r. ukończył Ur. Alexander Skorczyński Komornik Akt zaięcia domu murowanego na Groblach przy Krakowie w Gminie IX. Piasek Okręgu I. pod L. 218 sytuowanego, taki to Akt: że doręczony został Woytowi Gminy IX. Piasek Ur. Kazimierzowi Zakrzewskiemu, Pisarzowi Sądu Pokoiu Okręgu I. Ur. Aloyzemu Filipowiczowi dnia 4 Sierpnia 1821 r. wpisany w Księgę hypoteki W. M. Krakowa i iego Okręgu pod dniem 6 Sierpnia 1821 r. w Vol. III. na karcie 235 pod L. 45, w Księgach Trybunału, od stronnicy 679 do 686 pod L. 81, świadczy Oryginał zaięcia.

Zaięcie to nastąpiło na żądanie JPP. Franciszka i Teressy Wichtrow na Groblach przy Krakowie pod L. 225 zamieszkałych, iako Opiekunów małoletniey Tekli po niegdy Antonim Bednarskim pozostałey, od których W. Józef Kalas: Kozłowski Adwokat przy Krakowie na Weseły pod L. 249 w własnym Dworku zamieszkały, popieraniem exekucyi trudni się; Exekucyia ta drogą wywłaszczenia z nieruchomości wymierzona iest przeciwko Jerzemu Klimke, Obyw: W. M. Krakowa na Groblach przy Krakowie pod L. 218 zamieszkałemu na należytość od tegóż przypadaiącą.

Dom ten zaięty teraz w Gminie IX Piasek w Okręgu W. M. Krakowa leżący, dzierżawią obecnie Kazimierz i Maryianna Kindulscy Małżonkowie, i cały dom przez nich tylko iest zamieszkały.

Publikacyie warunków odbyły się d. 14 Września, 13 oraz dnia 30 Października 1821 r. przed zgromadzonym Trybunałem, a do odbycia licytacyi przedstanowczey dzień 14 Grudnia 1821 r. oznaczony i cena szacunkowa w Summie 2898 Złp. położoną została. — W Krakowie d. 5 Listopada 1821 r.

Kuliczkowski, Pisarz.